

Motion till riksdagen 2006/07:Ub235

av **Ulrika Karlsson i Uppsala (m)**

Kårobligatorium

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om avskaffande av kårobligatoriet.

Motivering

Två gånger per år tvingas omkring 300 000 svenskar att lösa medlemskap i en organisation som gör illa dolda politiska uttalanden, har en klar monopolställning i sin bransch samt många gånger ägnar sig åt verksamheter som endast en minoritet av de tvångsanslutna kan eller vill ta del av. Dessutom har denna organisation en i det närmaste fri taxeringsrätt på sina tvångsanslutna medlemmar.

Det handlar om tvångsrekryteringen till studentkårerna som drabbar samtliga studenter – det så kallade kårobligatoriet. Samtliga studerande vid Sveriges universitet och högskolor omfattas av skyldigheten att tillhöra en studentkår, som bestäms i förordningen (1983:18) om studerandekårer, nationer och studentföreningar för fakultet.

Kårobligatoriet måste avskaffas! Primärt därför att det är principiellt fel att i ett demokratiskt land tvinga medborgarna att ingå i en sammanslutning. Men kårobligatoriet måste också avskaffas därför att det skadar studenternas intressen.

Som f.d. fullmäktiges ordförande för Uppsala studentkår vet jag att engagemanget för kårens verksamhet är lågt bland studenterna och att deltagandet i kårfullmäktigevalen är minimalt. Endast ca 10 procent valde att rösta vid 2004 års val till Uppsala studentkår (som är Sveriges största med sina ca 33 000 medlemmar). Så har bilden sett ut under många år, och bilden är densamma runtom i landet. Det vittnar om att studentkårerna saknar den legitimitet som ofta åberopas som ett skäl för kårobligatoriets existens.

Fel! Okänt namn på

Men legitimitet växer inte ur tvångsrekryteringsens digra medlemsrullor. Att 100 procent av studenterna vid en given högskola är medlemmar i studentkåren är irrelevant information ur ett legitimitetsperspektiv när vi vet att medlemsvärningen helt saknar inslag av frivillighet. Legitimitet nås endast när människor frivilligt sluter sig samman i syfte att verka för sina intressens tillvaratagande.

Med ett frivilligt kårmedlemskap gör den enskilde studenten ett eget, aktivt val. Det ger legitimitet åt kåren – studenten har självmant visat intresse och engagemang för studentkårens verksamhet. Med ett frivilligt kårmedlemskap skulle studentkåren få ett nyttigt incitament att ägna sig åt sådan verksamhet som medlemmarna efterfrågar. Med ett frivilligt kårmedlemskap skulle studentkåren vara studenternas representant på riktigt – till skillnad från i dag.

Frivilligheten erbjuder möjligheter för Sveriges studentkårer att modernisera sina arbetsmetoder, utveckla sina kontaktytor samt genom en bättre marknadsföring skapa kännedom om kårens verksamhet. En studentkår som bygger på frivilligt deltagande får större tyngd i sina beslut än en kår som, med tio procents valdeltagande, egentligen inte vet hur många studenter den har bakom sig.

Vad gäller representation och inflytande utses detta idag via indirekta val. Vid Uppsala studentkår väljs t.ex. studentrepresentanten till konsistoriet av kårfullmäktige. Det innebär att det fullmäktige som endast ca 10 procent av medlemmarna varit med att tillsätta har den fulla makten att utse studentrepresentanterna till universitetets högsta organ. Bättre vore om denna och andra tillsättningar skedde via fria direkta val hos berörda studenter. För fakultetsråd är en lämplig valkrets fakultetsnivån, för studieråd är institutionen lämplig valkrets osv.

Detta är ett exempel på hur studentinflytandet genom ett avskaffande av obligatoriet skulle kunna utvecklas. Viktigast av allt är att det nya systemet för utseende av studentrepresentanter innehåller en viss flexibilitet så att varje enskilt universitet eller högskola kan hitta den ur studentinflytandesynpunkt maximala effekten.

På flera studieorter, som t.ex. Uppsala och Lund, finns nationer som bedriver en god och gedigen studiesocial verksamhet. Nationernas attraktionskraft finns i det utbud av aktiviteter och studiesociala verksamheter som de erbjuder. För att inte slå undan benen för nationerna och för att värna deras fortlevnad är det viktigt att nuvarande förmånliga skattemässiga behandling behålls. Nationerna bör undantas från skyldigheten att betala fastighetsskatt för sina lokaler samt befrias från skyldighet att redovisa moms. Detta uppnås enklast via undantag i skattelagstiftningen.

Det är anmärkningsvärt att ett lands akademiker inte anses kapabla att själva besluta om var någonstans de vill, eller inte vill, vara medlemmar. När studenterna utexaminerats hamnar de i arbetslivet där det inte skulle komma ifråga att acceptera en tvångsanslutning till exempelvis facket. Men när studenterna fortfarande är studenter, anses det acceptabelt att pådyvla dem ett medlemskap i studentkåren. Det är ett paradoxalt och förnedrande sätt att behandla vuxna människor på.

Fel! Okänt namn på

Det är ingen tillfällighet att föreningsfriheten är en av de allra mest grundläggande fri- och rättigheterna i en demokrati. Övertygelsen om att individer själva är kapabla att fatta sådana beslut har ansetts så fundamental att den i vårt land skrivits in i grundlagen. Det är en självklarhet att människor som anses vuxna nog att skaffa banklån, köra bil och ingå äktenskap också skall anses kapabla att välja i vilka organisationer de vill vara medlemmar.

Kårobligatoriet är principiellt felaktigt och bör därför avskaffas så snart som möjligt!

Stockholm den 25 oktober 2006

Ulrika Karlsson i Uppsala (m)